

Ochrana spotřebitele

- Počátky již v 70. letech
- Jako politika do PEU zavedena MAAS. SML.
- Dnes čl. 169 SFEU
- Pojem spotřebitele
- Proč právo chrání SP?

Problém 1.

- Vyrábíte zboží ve státě A, dovezete toto zboží do státu B, kde Vám místní úřady zakáží prodej tohoto zboží, protože není homologováno pro místní trh.
- Homologaci se sice pokusíte získat, ale marně, protože místní technické normy jsou odlišné od norem státu A. Stát B přitom trvá na jejich uplatnění s ohledem na ochranu spotřebitele.
- **Problém? Národní veřejnoprávní technický standard.**

Problém 2.

- V rámci konkurenčního boje používáte reklamu, která úspěšně oslovuje cílového zákazníka. Konkurence však namítá, že tato praktika je nekalosoutěžní, neboť klame spotřebitele. Žaluje Vás u soudu a ten Vám nařizuje se daného jednání zdržet.
- **Problém? Různá úroveň ochrany spotřebitele v různých členských státech.**

Problém č. 3

- Koupíte si výrobek (např. rychlovarnou konvici) vyrobený ve státě B. Při standardní manipulaci s konvicí (ranní vaření kávy) konvice probije a zraní Vás proudem. Zároveň praskne dno a od pasu dolů se popálíte vřelou vodou. Důsledkem jsou trvalé následky – nevratné poškození zdraví.
- **Problém? Ne vždy je zboží vyrobeno kvalitně.**

Problém č. 4

Přes internet si objednáte a zaplatíte zboží ze státu B. Zboží přijde, je nicméně vadné. Druhá strana vadu odmítne uznat. Řešíte problém:

- Kde podat žalobu, ve státě A nebo ve státě B?
- Podle jakého práva bude soud postupovat – státu A nebo B?
- Ve smlouvě je obsaženo ujednání (šlo o formulářovou smlouvu), že se smlouva má řídit právem státu Utopie, který se nachází v centru Sahary a o ochraně spotřebitele zde slyšeli pouze v televizi při vysílání telenovely Nemocnice v růžové zahradě. Právo tohoto státu proto umožňuje požadovat zaplacení i když bylo plněno vadně.

Problém č. 5

- Na dovolené ve státě B si koupíte v místním obchodě zboží. Doma, ve státě A se Vám pokazí. Prodejce vadu neuzná, můžete žalovat ve státě A?

Problém č. 6

- Přes internet si od prodejce z asijské země Mrt-Vo-Lam koupíte elektroniku. Ta je již při prvním pokusu po rozbalení nefunkční. Řešíte, kde a jak se domoci svých práv.

Problém č. 7

- Ve státě A se v mase objeví nový, značně agresivní kmen salmonely. Nemoc se rychle šíří, toalet je zoufale málo. Veřejná správa státu A odmítá nebo je neschopná přijmout ochranná opatření. Hrozí zavlečení nemoci do sousedního státu B.
- **Problém: vnitřní trh je propojen. Výrobky mohou volně obíhat mezi státy. Snadněji se tak mohou šířit nemoci či otravy ...**

Problém č. 8

- Spotřebitel podepíše smlouvu o koupi zboží. Ta odkazuje na obchodní podmínky. V nich je ujednání, že je kupující oprávněn jednostranně zvýšit kupní cenu. Spotřebitel to musí akceptovat.
- **Problém: Spotřebitel mnohdy neví co dělá, je ochoten podepsat smlouvu, jejíž obsah nečetl, nebo mu nerozuměl a který je pro něj nevýhodný...**

Problém č. 9

- Spotřebitel je pozván na zájezd. Zde dostane zdarma oběd, poté probíhá prezentace. Když následně odmítne prezentované výrobky je koupit, je na něj vyvíjen nátlak psychický, následně i fyzický.
- **Problém: Spotřebitel je mnohdy dotlačen i proti své vůli k uzavření nevýhodné smlouvy...**

Problém č. 10

- Evropská unie zakázala České republice vyrábět rum a slivovici a slovenskou borovičku.
- **Problém: Spotřebitel může být klamán proto, že od určitého výrobku očekává určitý původ nebo složení...**

Úkoly EU v oblasti ochrany sp.

- Úkoly EU - zajišťovat:
  - ochranu zdraví a bezpečnosti
  - ochranu hospodářských zájmů spotřebitelů
  - právo na informace, vzdělávání
  - právo sdružovat se k ochraně svých zájmů.
- Legislativa EU:
  - fragmentární

Prameny práva

- Zakládací smlouvy
- Směrnice
- Nařízení

Prostředky zajištění ochrany sp.

I.

- Hmotněprávní
  - (pozitivně - harmonizace vnitrostátního práva, negativně - limity na jeho obsah)
- Kolizní
  - (ochrana před volbou právního řádu s nižším standardem ochrany)
- Procesní
  - (regulace možnosti spotřebitele žalovat a uplatňovat svá práva)

Prostředky zajištění ochrany sp.

II.

- Veřejnoprávní
  - Licence
  - Pokuty
  - tresty
- Soukromoprávní
  - Omezení smluvní svobody
  - Neplatnost smlouvy
  - Odpovědnost a náhrada škody
  - Důkazní břemeno
- Procesní
  - Pravomoc a příslušnost
  - Aktivní legitimace spotřebitelských organizací

Prostředky zajištění ochrany sp.

III.

- Ochrana předsmluvní
  - Informovanost
  - Složení, cena, balení, vlastnosti
  - označování
- Ve fázi kontraktace ve vztahu k obsahu smlouvy
  - Zákaz určitých ujednání
- Ochrana ex post
  - Odstoupení
  - Odpovědnost
  - Neplatnost sjednaných ujednání

Prameny práva

- Zakládací smlouvy
- Směrnice
- Nařízení

Ochrana ekonomických zájmů spotřebitele – přehled nejvýznamnějších směrnic

- 93/13/EHS, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách
- 87/102/EHS, o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelského úvěru, v platném znění
- 90/314/EHS, o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy
- 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně

Ochrana ekonomických zájmů spotřebitele – pokračování přehledu

- 85/577/EHS, o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory
- 97/7/ES, o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku, v platném znění
- 2006/114/ES, o klamavé a srovnávací reklamě
- 1999/44/ES, o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží
- 2005/29/ES, o nekalých obchodních praktikách
- Nová - o právech spotřebitelů (2011/83) – nahrazuje směrnice 85/577 a 97/7

Ochrana zdraví a bezpečnosti sp.

- Soukromoprávní + veřejnoprávní ochrana
- směrnice Rady č. 85/374/EHS, o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 1999/34/ES
- směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2001/95/ES, o obecné bezpečnosti výrobků
- + řada dalších zejména v oblasti regulace potravin